

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Imago Primi Saecvli Societatis Iesv

Bolland, Johannes

Antverpiae, 1640

Capvt Dvodecimvm. Commendatio Societatis Iesv etiam ab infidelibus & hæreticis vi veritatis expressa.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97844](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97844)

rum instar coniurati omnes æquare solo vineam Domini; ipse ab Occidente gloriosum excitauit Ignatium, qui, abstractus à militiâ armisque terrenis, arma inter alia & opera magis heroica poneretur. adeoque cum ceteris, armandis ab se, Sociis in ipsum Apostolorum & Ecclesie primæ munus officiumque succederent: itaque per illos sua demum fides diuino constaret oraculo: In omnem terram exiuit sonus eorum. Quod certum nunc & ipso expressum opere nostris nos oculis contuemur; quando Patres illius sanctæ Societatis orbem ex hoc vniuersum circuiuere, Dei que legem annuntiando mortalibus, eò demum, quò nec ipsi penetrarunt Apostoli, peruenerunt. Illis nempe nouos orbis vtriusque ad Orientem & Occidentem Indiæ, maiorem certè partem earumdem, veluti destinato seruauit Deus, ut ibidem gens illa benedicta Apostolicorum Sociorum munere fungeretur.

CAPVT DVODECIMVM.

Commendatio Societatis IESV etiam ab infidelibus
& hæreticis vi veritatis expressa.

Commendatio illa certissima quæ ab hoste.

Hic finis testimoniorum illustrium, hoc maximè pertinentium ad laudem Societatis IESV, quòd illa à Principibus viris in omni ordine prolata sunt. Sed est (nisi fallor) commendationis genus etiam aliud, quod ab hostibus, iisque improbis & inuidis, quandoque deducitur. Enimuerò quod illi laudandum esse senserunt, si fatentur palàm, maximè si exaggerant; constat profectò non posse non esse præstantissimum opus illud, cuius commendationem non conciliarit amica virtuti beneuolentia, uti contingit à viris bonis; sed veritas expresserit, illa calumniæ etiam inueteratæ & maleuolentiæ victrix: quod accidere nonnumquam vel ab improbissimis solet.

Aptissima sunt, fateor, ad conciliandam rebus existimationem, quæ in naturæ quouis ordine summum obtinent locum; ineptissima, quæ infimum. Inter elementa, & ea quæ ab elementis orta, nihil igne ipso, nihil luce perfectius, ad conferendum rebus splendorem, nitoremque etiam sideribus parem. Mirum tamen, quantum ex ipsius aliquando aquæ alluione, imò & cœnosæ telluris attritu, res aliquæ, obscuræ priùs & inamcena, splendescant.

Quid de Societate hæretici: Melanchthon in primis:

Flor. Remondus de Ortu & occasu hæresion, lib. 5. cap. 3. art. 6.

Audiamus igitur quid hostes veræ Religionis quandoque de Societate senserint. Melanchthon morti suæ infortunatissimæ iam vicinus, cum fortè audiret à quopiam Iesuitas peragrarè terras, transmittere maria, nec quemquam ferè nunc esse orbis angulum, quò non penetrarint, vbi non iecerint Romano-Catholicæ Religionis semen, non sudore tantùm sed etiam sanguine irrigatum; ductis ex imo corde suspiriis, exclamare non vni auditus est: *Ah! quid hoc esse dicam? video sanè totum mundum breuè Iesuitis repletum iri.* Sentiebat videlicet versipellis ille, nullum vulpinis suis fraudibus locum fore, quò importatæ per IESV Socios fidei sincerus candor intrasset.

quid Theodor. Beza:

Quid Beza? credamne dicenti? imò mentienti non credam; ita tamen

men ille: *Nulla se in Franciâ vitæ Christianæ & integritatis vestigia nisi in Iesuitis videre.* nimirum cum sint & micent vndequaque illustrissima cælo lumina, vllum tamen ex his, nisi quod forte obijcitur, invidentis imò nil videatis oculus non videt. Dixit Beza debueras, ne mentirere: *Nulla te in Franciâ Arriana vitæ & improbitatis vestigia nisi in Calvinistis videre.*

In antiq.
Prouinc.
Franciæ,
ann. 1586.

Inuidiosè in Ecclesiam, gloriosè nimis in Socios vtrouque sine fide Kemnitius, *Societatem*, inquit, à Romano Pontifice excogitatam, vt labentem Ecclesiam fulcire aliquo modo posset. Fundatæ supra petram Ecclesiæ portæ etiam inferi præualere non possunt, & labentem tu fingis? tu fulciendam aliquo modo ab Societate vnâ iactas, quam tot ceterorum Religiosorum, tanta Hierarchici Ordinis vis ac tutela ornat veriùs quàm defendit, mole stantem suâ, radicatam solo, inhzarentem cælo, fixam vtrouque & firmam, etiam inter ruinas mundi & fatiscantis in se nature extrema dissidia permanfuram? Demus tamen excogitatam à Pontifice Societatem: sed nimirum ab illo Pontifice, qui compati possit infirmitatibus nostris, illo Sacerdote in æternum, illo IESV, cuius ipsa se nomine signatam gaudet. demus etiam subfultam aliquo modo ab Societate Ecclesiam, quia scilicet omnem eò modum & operam contulere plures Religiosorum Ordines, impellente eos pronissimâ voluntate, potius quàm Ecclesiæ necessitate cogente.

quid Kem-
nitius:
Pauca de
Origine
Societatis.

Tolerabilius est quod Franciscus de Verulano Cancellarius Angliæ, agens de institutione iuuentutis, *Quæ*, inquit, nobilissima pars prisce discipline reuocata est aliquatenus quasi postliminio in Iesuitarum Collegiis; quorum cum intueor industriam solertiamque tam in doctrinâ excolendâ, quàm moribus informandis, illud occurrit Agesilai de Pharmabazo: *Talis cum sis, vtimam noster eses.* Cuius quidem hominis admittenda videri possit & cum veritate sententia; sed detestabile votum est: nimirum tales cum simus, vestri numquam erimus; sed conabimur, vti vos, vti omnes homines, nostri, hoc est Dei, sitis.

quid Fran-
ciscus de
Verulano:
Lib. i. de Di-
gnitate &
augmentis
Scientiarum.

Sed quid hareo in Europæ tantum nostræ fordibus veriùs quàm sententiis? audire & referre iuuat quid Afri, Asiatici, & vtriusque solis infideles populi de Sociis & de Societate censuerint.

quid de
Societate
Ethnicis

Taicofama, ille Iaponios inter Reges imperio primus & viribus, cum per adulationem laudaretur à suis eo maxime titulo, quod Socios, illos, vt aiebant, impios & legis impiæ professores exegisset Imperio suo; Vos, inquit, ita dicitis, me eos exturbasse; sed non fuit ea causa quam vos allegastis: mibi enim numquam aut Patres illi improbi visi sunt, aut lex eorum impia: imò ego affirmo homines esse probos, & legem eorum bonam. Sed feci quod essent exteri & peregrini, ac lex eorum contraria esset legibus Chamis & Fotochi, quod sectas nostras omnes & prisce Imperij nostri ceremonias funditus euertebant cum ludibrio & ignominia nostrorum, &c.

quid Tai-
cosama
Iaponus
Imperator
Ex Relat.
P. Froës.

Fuit plurium in Æthiopiâ schismaticorum Monasteriorum peruersus Antistes, qui visis inibi Societatis hominibus, diceret se affirmare id certò posse, vidisse se viros Apostolis quàm simillimos, qui ea solum quererent que Dei sunt, non que hominum aut que sua.

quid Schi-
smaticus
Antistes
Æthiops:
Ex annis
Æthiopiæ,
ann. 1607.
1608.

Negabat Rabbi Salomon Iudæus, apud Armusios nominatus in paucis,

Rrrr

cis,

quid Rabbi Salomon Iudæus. Vita Gasparis Barzæi lib. 2. c. 12.

eis, se cum multis Doctoribus congressum, quid simile cumquam Societatis hominibus reperisse: ita enim eos esse in colloquiis subtiles, ut ea res uni diuinæ gratiæ possit attribui. Sed errant hic fortassis in ceteris, in vno verum dixit; quidquid vbiuis gentium Societas agit pro Religione, quale vel quantum alij iudicent, minus certè voto suo, vni hoc totum diuinæ gratiæ attribuit, vni iam pridem diuinæ gloriæ consecrauit.

Quid dicam de iis, quæ per Xauerium moti Bonzij atq; Brachmanes, quæ per Barzæum Saraceni atque Iudæi, quæ per Anchieta Brasili, quæ per Bellarminum nostri in Europâ hæretici, quæ per alios alij, de Societate, de quæ institutis eius, ipsâ approbante inuidiâ laudatissimis, censuerunt? quid de iis denique, quæ per Ignatium, quæ viuentem adhuc, quæ deinde mortuum, coacti etiam maligni spiritus, mendaci quidem illo nec suo ore, fide tamen & relatu dignissima prodiderunt? Ioannes Vega, laudatissimus ille Siciliæ Prorex, cum Româ intellexisset per secretas ad se litteras obitum sancti Ignatij, quem cum vniuersâ Societate viuentem impensè coluerat; non dubitabat ille quidem, quin (ut ipse tum Drepano perscripsit ad Socios) cælesti beatâque post vitam in terris tam religiosè traductam frueretur in cælo: auebat tamen, pro suo in Sanctum in quæ Societatem animo, penitius quid de vtriusque cognoscere. Priùs ergo quàm de Patris obitu cum vilo conferret, energumenam, quæ tum fortè sacro Ecclesiæ carmini adiuranda subiacebat, interrogari disertè iubet, vbi sit, quid rerum agat Ignatius. hinc illa cum gemitu (quem nempe sibi tam odiosa veritas exprimebat) Ignatius, inquit, ille capitalis hostis meus, iam obiit, locum quæ in cælo alios inter Fundatores Ordinum Dominicum & Franciscum medium tenet. Plura sunt eiusmodi malignorum spirituum oracula, quibus suum Ignatio & Societati nostræ locum dignitatis in triumphante pariter & militante Ecclesiâ consignarunt. Sed enim, postquam Iesus olim dæmonia clamantia, *Quia tu es Filius Dei*, increpans non sinebat ea loqui; nec ipse iam velit Ignatius, aut sibi, aut suæ, imò Iesv Societati, aliquod à tam improbis testibus peti patrociniū veritati. Vnum ergo solum, sed voti & submissionis causâ, subijcio; illud scilicet, quod Regio Prophetæ, quod Ignatio, quod Societati nostræ iam inde à principio sui familiarissimum, non solenne iam aut sæculare, sed quotidianum carmen est: *Non nobis Domine non nobis, sed Nomini tuo da gloriam.*

And. Lucas in Vita sancti Ignatij.

Etiā à demonibus Ignatij Societas commendata.

Luc. 4.

Psal. 113.

Cum passim hoc toto Libro viros gloriosos & parentes nostros externorum præconiis ornauerimus; nemo, nisi fallor, iure nobis succenscat, si eosdem litterariâ aliquâ exercitatione celebremus.

EXER-